

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง ครั้นเครงเพลงภาคอีสาน

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

กะทิ

๒.

กระทิ

คำไทยใช้ให้ถูก

กะทิ

[กะ-ที] หมายถึง
(น.) น้ำที่คั้นออกจากมะพร้าว
ขูด โดยเจื่อน้ำบ้างเล็กน้อย

ทบทวน ความรู้เดิม

กิจกรรม ทายเสียงดนตรี

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

การบรรเลง วงโปงลาง

โดย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

เผยแพร่วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

ที่มา [https://www.youtube.com/
watch?v=XWhzbHwmefo](https://www.youtube.com/watch?v=XWhzbHwmefo)

ชวนคิด ชวนคุย

นักเรียนสามารถบอกเครื่อง
ดนตรีจากเสียงที่ฟังได้
หรือไม่

แคน

โหวด

ที่มาภาพ http://tkapp.tkpark.or.th/stocks/content/developer๑/thaimusic/๑๐๖_wote/web/big๑.html

พิน

โปงลาง

ชวนคิด ชวนคุย

นักเรียนรู้จักเครื่องดนตรีนี้
หรือไม่

ชวนคิด ชวนคุย

เครื่องดนตรีเหล่านี้
ใช้เล่นเพลงลักษณะใด

เพลงพินบ้าน ภาคอีสาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำภาษาถิ่นที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านภาคอีสานได้
๒. ร้องเพลงพื้นบ้านภาคอีสานได้
๓. เห็นความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน

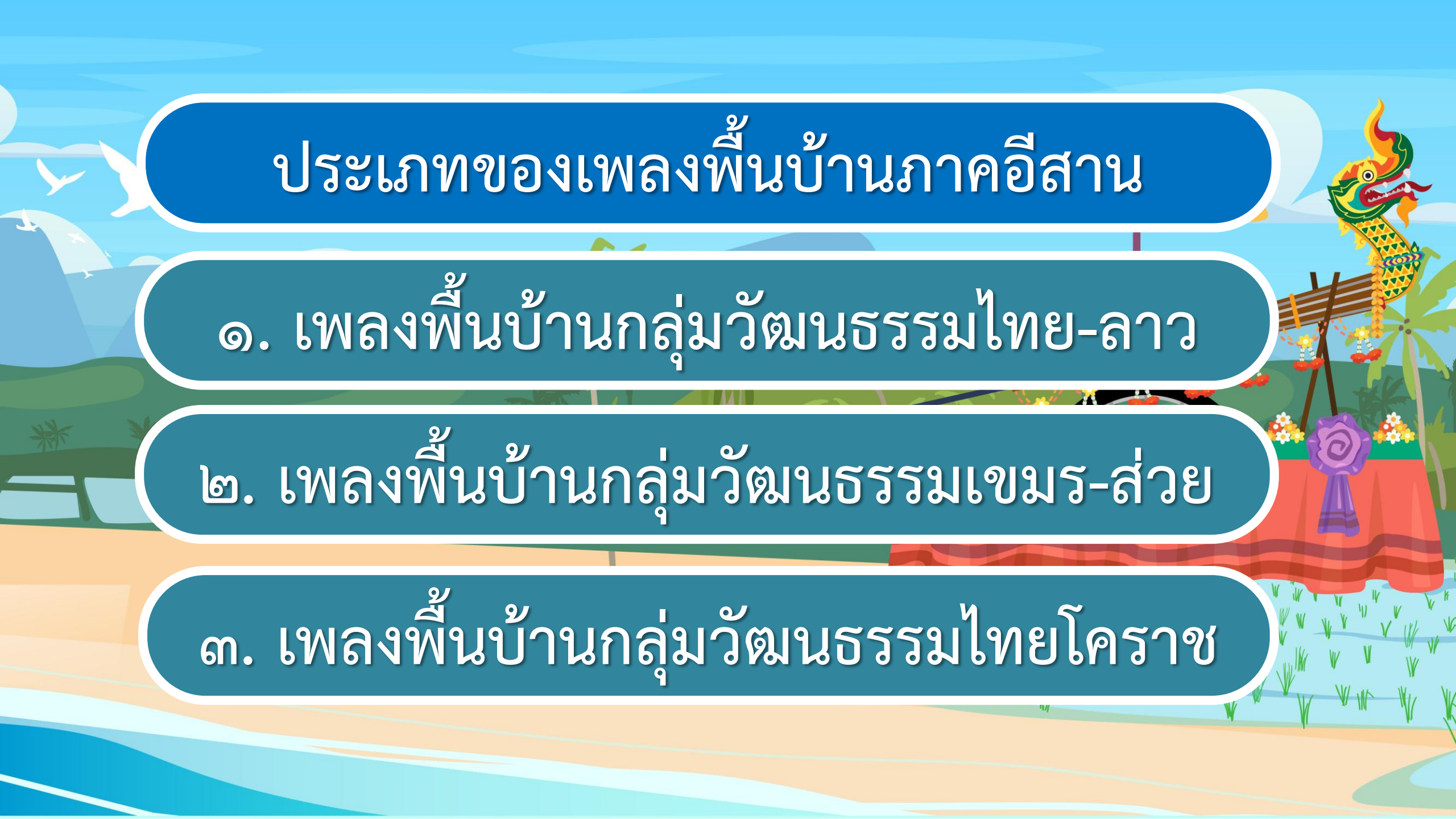
เพิ่มเติม ความรู้ใหม่

ชวนคิด ชวนคุย

นักเรียนเคยฟังเพลง
พื้นบ้านภาคอีสานหรือไม่

ประเภทของเพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

๑. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว

๒. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย

๓. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

๑. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว

๑) หมอลำ หมอลำเป็นเพลงพื้นบ้านที่นิยมมาก
ในภาคอีสานได้พัฒนาการแสดงเป็นคณะ มีการฝึกหัด
เป็นอาชีพ รับจ้างไปแสดงในงานต่าง ๆ มีทำนองลำ
เรียกตามภาษาถิ่นว่า “**ลาย**”

๑. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว

๒) เซิ้ง หรือลำเซิ้ง คำว่า “เซิ้ง” หมายถึง การฟ้อนรำ เช่น เซิ้งกระติบ หรือทำนองเพลงชนิดหนึ่ง เรียก ลำเซิ้ง เซิ้งทั่วไปมี ๓ แบบ คือ เซิ้งบั้งไฟ เซิ้งเต้านางแมว (เซิ้งแห่นางแมว) และเซิ้งเต้านางดั่ง การเซิ้งนี้มักจะเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตั้งกระบวนแห่ไปขอปัจจัยเพื่อร่วมทำบุญงานวัด

เพลงเซิ้งบั้งไฟ

โอ้ เฮา โอ เฮาโอ้ เฮาโอ
โอมพุทโธ นะโมเป็นเค้า
ลูกสิว่า เรื่องเก่าโบราณ
สืบตำนาน อีสานบ้านเกิด
ฮิตคงเลิศ แม่นเมืองยโสธร
เป็นตาออนซอน ประเพณียิ่งใหญ่
บุญบักใหญ่ บั้งไฟหมื่นบั้งไฟแสน
ชาทั่วแดน เมืองไทยเมืองเทศ
โอ้ เฮา โอ เฮาโอ้ เฮาโอ (ซ้ำ)

๒. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย

เป็นกลุ่มประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และ
บางส่วนของจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาษาของตนเอง คือ ภาษา
เขมร และภาษาส่วย (กูย) ซึ่งต่างไปจากภาษาถิ่นอื่น ๆ
นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้าน
ที่เรียกว่า **“เจรียง”** ซึ่งแปลว่า **ร้อง หรือขับลำ**

๓. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และบางส่วนของ
จังหวัดบุรีรัมย์ เพลงพื้นบ้านของชนกลุ่มนี้ คือ เพลงโคราช
เนื้อร้องโต้ตอบระหว่างชาย - หญิง กลอนเพลงมีหลายแบบ
เช่น เพลงคู่สอง เพลงคู่สี่ ใช้ปรบมือตอนจะลงเพลงแล้วร้อง
“ไช ยะ”

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน ประเภทเพลงกล่อมเด็ก

(ขึ้นเพลง) เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนเตื่อหล่า...หลับตาแม่สิกล่อม

เจ้าบ่นอนบ่ให้กินกล้วย

แม่ไปห่วยหาสอนปลาชิว

เก็บผักตีวมาใส่แกงเห็ด

ไปใส่เบ็ดเอาปลาชื้อใหญ่

อย่าฮ้องไห้แมวโพงสิจกตา

เจ้านอนสาแมวโพงจกท่า

เจ้านอนค้ำแมวโพงจกกัน

นอนสาหล่า

ติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้ง...

ลิ้งลูกแก้วนอนน่านำพ่อ

ลิ้งลูกแก้วกินแล้วจ้งนอน

ติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้ง...

ลิ้งตกส่างหางชั้นกึ่งติ้ง

ตกกันคุดอย่าซีกกลางคีน

ซีกกลางคีนย่านเลื่อมาพ่อ

ซี้มือเข่าย่านผีเป้ามาเห็น

ยามกลางเว็นจ้งซี้จ้งเยียว

เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนสาหล่า..หลับตาแม่สิกล่อม...

นอนสาหล่า

(ขึ้นเพลง) เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนเต่อหล่า...หลับตาแม่สิกล่อม

เจ้าบ่นอนบ่ให้กินกล้วย

แม่ไปห่วยหาสอนปลาชิว

เก็บผักตีวมาใส่แกงเห็ด

ไปใส่เบ็ดเอาปลาชื้อใหญ่

อย่าฮ้องให้แมวโพงสิจกตา

เจ้านอนสาแมวโพงจกท่า

เจ้านอนค้ำแมวโพงจกกัน

นอนสาหล่า

ของฝากจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
๒. ครูอธิบายคำชี้แจงใบงาน
๓. ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน ช่วยเหลือนักเรียนสังเกตพฤติกรรม และบันทึกผล

บทบาทนักเรียนปลายทาง

๑. นักเรียนอ่านคำชี้แจงใบงานที่ครูมอบหมาย
๒. นักเรียนสามารถสอบถามได้หากมีข้อสงสัย
๓. นักเรียนตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมในใบงานให้สำเร็จ

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
ฝึกขับร้อง และตอบคำถาม

(ขึ้นเพลง) เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนเตื่อหล่า...หลับตาแม่สิกล่อม

เจ้าบ่นอนบ่ให้กินกล้วย

แม่ไปห่วยหาสอนปลาชิว

เก็บผักตีวมาใส่แกงเห็ด

ไปใส่เบ็ดเอาปลาชื้อใหญ่

อย่าฮ้องไห้แมวโพงสิจกตา

เจ้านอนสาแมวโพงจกท่า

เจ้านอนค้ำแมวโพงจกกัน

นอนสาหล่า

ติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้ง...

ลิ้งลูกแก้วนอนน่านำพ่อ

ลิ้งลูกแก่วกิ้นแล้วจ้งนอน

ติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้งลิ้งติ้ง...

ลิ้งตกส่างหางชันกั้งติ้ง

ตกกันคุดอย่าซีกกลางคีน

ซีกกลางคีนย่านเลื่อมาพ่อ

ซี้มือเข่าย่านผีเป้ามาเห็น

ยามกลางเว็นจ้งซี้จ้งเยียว

เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนสาหล่า..หลับตาแม่สิกล่อม...

นอนสาหล่า

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

๑. บอกความหมายของคำต่อไปนี้

๑.๑ ปลาช่อนใหญ่

หมายถึง

๑.๒ ฮ้องไห้

หมายถึง

๑.๓ แมวโพง

หมายถึง

๑.๔ พ้อ

หมายถึง

๑.๕ ผีเป่า

หมายถึง

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

๒. เนื้อเพลงกล่อมเด็กภาคอีสานสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตคนอีสานอย่างไรบ้าง

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

๓. นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์เพลงกล่อมเด็กภาคอีสานอย่างไร

สรุป

บทเรียน

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

๑. บอกความหมายของคำต่อไปนี้

๑.๑ ปลาช่อนใหญ่

หมายถึง ปลาช่อนตัวใหญ่

๑.๒ ฮ้องไห้

หมายถึง ร้องไห้

๑.๓ แมวโพง

หมายถึง แมวตัวผู้ขนาดใหญ่ ชอบหากินตอนกลางคืน

๑.๔ พ้อ

หมายถึง พบเจอ

๑.๕ ผีเป่า

หมายถึง ผีชนิดหนึ่งของภาคอีสาน

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

๒. เนื้อเพลงกล่อมเด็กภาคอีสานสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตคนอีสานอย่างไรบ้าง

๑) วิถีชีวิตด้านการกินอาหาร ในเนื้อร้องมีการกล่าวถึงอาหารอีสาน คือ แกงเห็ด

๒) วิถีชีวิตด้านการหาอาหาร คือ การจับปลาด้วยอุปกรณ์ เช่น เบ็ด สวิง ช้อนปลา

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

๓. นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์เพลงกล่อมเด็กภาคอีสานอย่างไร

๑. จัดประกวดร้องเพลงกับสมาชิกในโรงเรียน

๒. ฟังและเผยแพร่ โดยพยายามหมั่นรับฟังบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง

๓. หาแนวร่วมจากคนวัยเดียวกันหรือผู้ที่มีแนวคิดเดียวกันพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมอนุรักษ์

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
๒. ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

บทเรียนครั้งต่อไป

ครุฑเครื่องเพลงภาคกลาง

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

